

మోహోబారతం

(తేట తెలుగు భాషలో)

సంస్కృత మూలం.
భగవాన్ వ్యాస మహర్షి.

తెలుగు మూలం:

శ్రీ నన్నయభట్టారకుడు

శ్రీ తిక్కన సోమయాజి

శ్రీ ఎర్రాప్రగడ.

(కవిత్రయం).

తెలుగు అనుసరణ

(కవిత్రయం పాద రేణువు)

Modali Venkata Subrahmanyam, B.A., B.G.L.

2-31, chaitanyapuri,
Hyderabad-500060

South India.

subrahmanyam_mv1947@yaoo.co.in

Ph:040-24048104

మహాభారతం

ఆది పర్వము

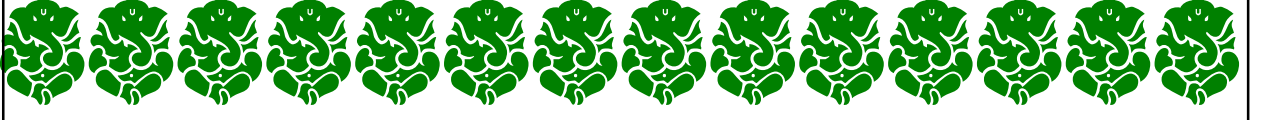
అష్టమాశ్వాసము

మహాభారత కథను చెబుతున్న ఉగ్రశ్రవసు డు
(సూతుడు) శౌనకాది మహా మునులను చూచి
ఇలా చెప్పసాగాడు.

ద్రౌపదీ స్వయంవరం తరువాత ద్రుపదుడు
పాండవులకు ఎంతో విలుపై న ఆభరణాలను,
ఏనుగులను, గుర్రాలను ఇంకా ఎన్నో విలుపై న
కానుకలను ఇచ్చాడు. ద్రౌపది కూడా పతివ్రతా
ధర్మంతో ఐదుగురు భర్తలకూ సేవ చేస్తూ ఉంది.
కుంతీ దేవి కూడా కోడలును సకలైశ్వర్య వంతు
రాలిగా, సంతానవతిగా దీవించింది.

ద్వారకా నగరంలో ఉన్న శ్రీకృష్ణుడు పాండ
వుల ఓ వాహ సమయంబున అనేక కానుకలు
పంపాడు. ఆ విధంగా పాండవులు ద్యుపద పురంలో

ఒక సంవత్సరం పాటు సమస్త రాజభోగాలు
అనుభవించారు. స్వయంవరంలో మత్త యంత్రాన్ని
కొట్టినది అర్జునుడని, వారు పాండవులని,
దుర్యోధనుడు పేగుల వలన తెలుసు కున్నాడు.
పాండవులు లక్క ఇంటిలో తగలబడకుండా బతికి
బయట పడ్డందుకు దుర్యోధనుడు ఎంతో
చింతించాడు.

విదురుడికి పాండవుల విషయం తెలిసి ఎంతో
ఆనందించాడు. ధృతరాష్ట్రానికి ఈ విషయం
చెప్పాడు. ద్రుపదుని కుమార్తె అయిన ద్రౌపదిని
వివాహం చేసుకోడం వల్ల పాండవులు ఎంతో
మిత్రలాభం పొందారు అని అనుకున్నాడు ధృత
రాష్ట్రుడు.

ఒక రోజు కర్ణ దుర్యోధనులు, విదురుడు దగ్గర
లేని సమయంలో, ధృతరాష్ట్రుని దగ్గరకు పెళ్లి ఇలా
అన్నారు

" తండ్రీ! పాండవులు బతికే ఉన్నారు. విదురుడు
ఎల్లప్పుడూ పాండవుల పేలు కోరే వాడు అని

తెలిసికూడా మీరు అతని మాటకు విలువ ఇస్తున్నారు. అది మా దురదృష్టము" అని నిర్వేదంగా అన్నాడు దుర్యోధనుడు.

"నాయనా దుర్యోధనా! నేను పైకి పాండవులు అంటే ఎంతోఇష్టం ఉన్నట్టు ఉంటాను కాని ఆ విషయం విదురునికి తెలియనీయను. ఒక విషయం మాత్రం మీరు మరువవద్దు. పాండవులకు దైవబలం ఉన్నది. వారిని మనం ఏమీచెయ్యలేము" అని అన్నాడు ధృతరాష్ట్రుడు.

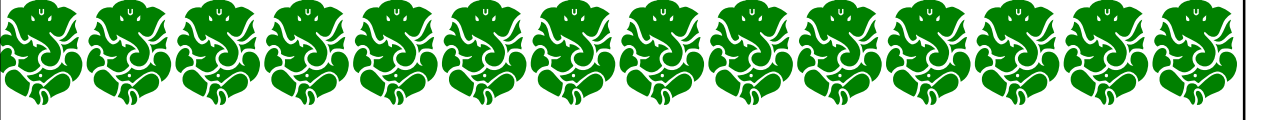

"తండ్రీ! పాండవులు ఇప్పుడు ద్రుపద రాజు పురంలో ఉన్నారు. వారికి పాంచాల రాజు అండగా ఉన్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు, బలరాముడు మొదలైన యాదవ రాజులు, వృష్ణి, భోజ, అంధక రాజులు తోడుగా ఉన్నారు. అప్పుడు వారిని ఎవ్వరూ జయించలేరు. కాబట్టి వారిని పాంచాల రాజు నుండి పేరు చెయ్యాలి. ఇది ఒక మార్గము.

ఇంక రెండవది. కుంతీ పుత్రులకు, మాద్రీ పుత్రులకు మధ్య విభేదాలు పుట్టించి వారిని పేరు

చెయ్యాలి. మూడవది. అత్యంత అందగత్తెలైన స్త్రీలను పాండవులమీద ప్రయోగించి, వారికి, ద్రౌపదికి మధ్య విభేదం కలిగించాలి. ఇంక నాలుగవది. మరల మంత్ర తంత్రములతో కుటిలోపాయములతో భీముని చంపి పాండవులను నిర్వీర్యులను చెయ్యడం. వీటిలో ఏది ఉత్తమ మార్గం ఆలోచించండి" అని తన మనసులో విషయం బయట పెట్టాడు దుర్యోధనుడు.

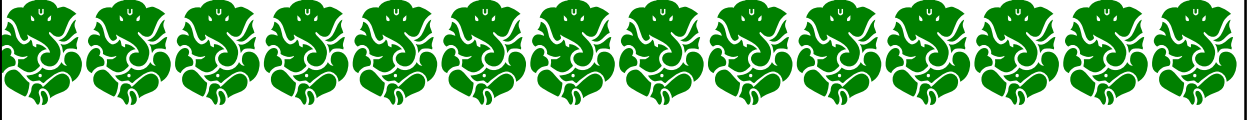

కర్ణుడు దీనికి ఒప్పుకోలేదు. "సుయోధనా! అసలు, ద్రుపదుడు సజ్జనులు సత్త్వవర్తనులు అయిన పాండవులను ఎందుకు వదలి వేస్తాడు. అది అసంభవము. పాండవులు అందరూ ఒకే మాట మీద ఉన్నారు. వారిలో విభేదాలు ఎందుకు వస్తాయి. పైగా, ద్రౌపది వారిని కోరి విహం చేసుకుంది. కాబట్టి ఆమెకు వారిమీద ఎందుకు ద్వేషం పుడుతుంది. కాబట్టి ఇవన్ని ఏవీ పని చెయ్యవు.

పైగా ఇప్పటిదాకా మీరు భీముని చంపాలని ఎన్నో ప్రయత్నాలు చేసారు. ఏమయింది? భీముని ఏమీ చెయ్యలేకపోయారు. కాబట్టి అదికూడా

ప్రయోజనం లేదు. ఇంక ఒక్కటే మార్గము. దండోపాయము. మనము మన సేనలతో దృపద మహారాజు మీదికి యుద్ధానికి పెళ్లి, దృపదుని ఓడించి, పాండవులను తీసుకొని వద్దాము." అని అన్నాడు.

ఇది అంతా విని, ధృతరాష్ట్రుడు "పెద్దలతో ఆలోచించి రేపు నిర్ణయం తీసుకుందాము" అని అన్నాడు.

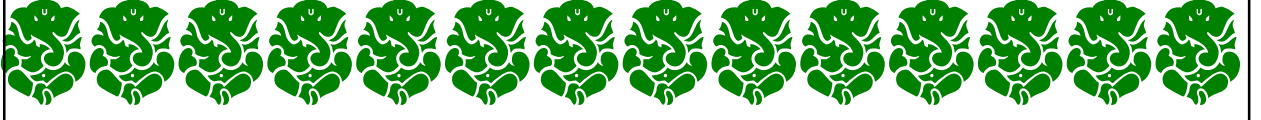

మరునాడు, ధృతరాష్ట్రుడు, భీష్ముడు, ద్రోణుడు, విదురుడు మొదలైన వారిని సమాపేశపరిచి, విషయం అంతా వివరించాడు. అప్పుడు, కురు వృద్ధుడు, భీష్ముడు, దుర్యోధనుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

" సుయోధనా! నాకు మీ మీద కాని, పాండవుల మీద కాని బేధభావము లేదు. అందరూ నాకు సమా న మే. కాని, పాండవులతో యుద్ధం చెయ్యడానికి నేను అంగీకరించను. మీవలెనే, పాండురాజు కుమారులు కూడా ఈ రాజ్యానికి

వారసులు. అందుచేత, పాండవులకు చెందవలసిన
అర్థ రాజ్యాన్ని వారికి పంచి ఇవ్వు. అది ధర్మము.
ధర్మాన్ని ఆచరించి కీర్తిమంతుడవు గా!" అని అన్నాడు
భీష్ముడు.

ద్రోణుడు కూడా " నాయనా సుయోధనా! తాత
గారి మాట పాటించుము. నీవు ఈ కర్ణుని మాటలు
విని, యుద్ధము మాట తలప వద్దు. దృపదునికి తగిన
కానుకలు ఇచ్చి, పాండవులను ఇక్కడకు తీసుకొని
రావడానికి నీ తమ్ములను పంపు" అని హితబోధ
చేసాడు.

ఈ మాటలకు కర్ణునికి కోపం వచ్చింది.
"సుయోధనా! వీరంతా నీకు కీడు చెయ్యడానికి
తలపెడుతున్నారు. నీసంపదను అపహరించడానికి
ప్రయత్నిస్తున్నారు. వీరి మాట నమ్మకు" అని అన్నా
డు కర్ణుడు.

" ఏమీ! మేము కీడు తలపెట్టు వారమా! నీ
వేనా హితము చెప్పు వాడివి. నీవలననే కౌరవ
కులానికి శాంతి లేకుండా పోయింది" అని అన్నాడు.

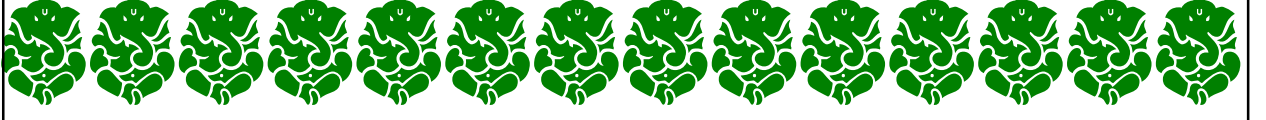
వారిద్దరిని వారించి ధృతరాష్ట్రునితో విదురుడు ఇలా అన్నాడు. " మహారాజా! భీష్మ, ద్రోణులు వయసులో పెద్ద వారు. వారు చెప్పినది చెయ్యడం ధర్మం. అదీ కాక, పాండవులు స్వతహాగా అజేయులు. ఇప్పుడు, వారికి మహా బలవంతుడైన దృపద మహారాజు అండగా ఉన్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు, బలరాముడు, సాత్యకి వారికి మిత్రులు. కాబట్టి వారిని జయించడం సులభం కాదు. లక్క ఇంటిలో వారిని తగలపెట్టినా వారు బతికారు. పురోచనుని వలన కలిగిన అపకీర్తి పోగొట్టుకో. వెంటనే వారిని పిలిపించి అర్థ రాజ్యం ఇమ్ము. అది అందరికీ శ్రేయస్కరము" అని అన్నాడు విదురుడు.

చేసేది లేక ధృతరాష్ట్రుడు దానికి అంగీకరించాడు. పాండవులను తీసుకు రావడానికి విదురుని దృపదపురానికి పంపాడు. అప్పటికే శ్రీకృష్ణుడు పాండవుల వద్ద ఉన్నాడు. విదురుడు దృపద మహారాజుకు తగిన కానుకలు సమర్పించాడు. దృపదుని ఎదుట, శ్రీకృష్ణుని ఎదుట పాండవులతో ఇలా అన్నాడు.

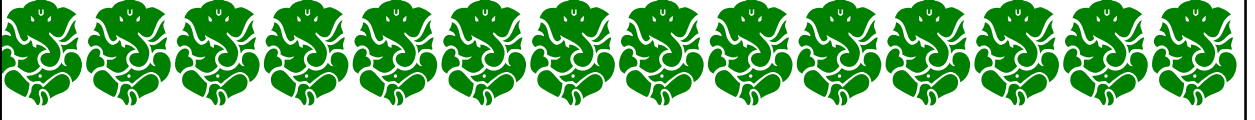
"ద్రుపద మహారాజా! మా పాండవులకు మీతో బంధుత్వము కలిసినందుకు భీష్మునికి, ద్రోణునికి, కృపాచార్యునికి నాకూ చాలా ఆనందంగా నున్నది. కుంతీదేవి, పాండవులు తమ వద్ద లేనందుకు ధృతరాష్ట్రం మిగుల చింతించు చున్నాడు. పాండవులను, తమ కోడలు సౌభాగ్య వతి ద్రౌపదిని చూడవలెనని ఎంతో ఆతురతతో ఉన్నారు. నీవు అనుమతిస్తే పాండవులు హస్తినకు రాగలరు. అందు వలన మీరు పాండవులను పంప మని కోరు తున్నాను." అని అన్నాడు విదురుడు.

"మహాశయా! ధృతరాష్ట్రం పంపగా వచ్చావు నీవు. భీష్మండు, ద్రోణండు, శ్రీ కృష్ణండు, పాండవుల శ్రేయస్సును ఎల్లప్పుడూ కోరుతుంటారు. మీరు ఏమి చేసినా అది పాండవులకు క్షేమకరం అవుతుంది." అని అన్నాడు ద్రుపదుడు.

"విదురుడు ఎల్లప్పుడూ పాండవుల క్షేమం కోరుతుంటాడు. మనం అతిగా ఆలోచించవద్దు. పాండవులు కోరుకున్నది సిద్ధిస్తుంది." అని అన్నాడు శ్రీ కృష్ణండు.

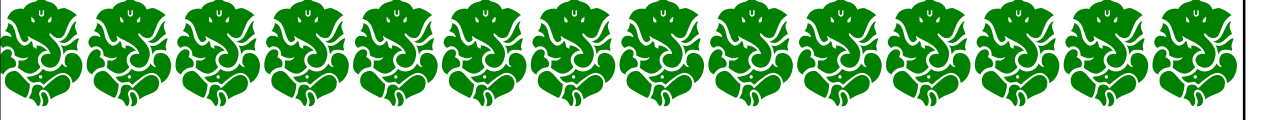
అందరు చెప్పినది శ్రద్ధగా విన్న ధర్మరాజు
చేతులు జోడించి "భీష్ముడు, ద్రోణుడు, విదురుడు
మాకు పెద్దలు. మా క్షేమం కోరుతుంటారు. శ్రీ
కృష్ణుడు మా శ్రేయోభిలాషి. వారి మాట నాకు
శిరోధార్మము." అని అన్నాడు.

ద్రుపదుని అనుమతితో తల్లి కుంతీ, భార్గ్య
ద్రౌపది, తమ్ములతో సహా హస్తినాపురం పోవడానికి
నిశ్చయించుకున్నాడు. విదురుడు, పాండవులను,
ద్రౌపదిని, కుంతిని తన పెంట తీసుకొని
వస్తున్నాడు. శ్రీకృష్ణుడు, ధృష్టద్యుమ్నుడు, అంతులేని
సైన్యంతో వారి పెంట వచ్చారు. అందరూ
హస్తినాపురం చేరుకున్నారు. వికర్ణుడు,
చిత్రసేనుడు, ద్రోణుడు, కృపాచార్యుడు
పాండవులకు ఎదురు పోయి వారికి స్వాగతం
పలికారు.

పాండవులను చూచి హస్తినాపుర ప్రజలు
"ఈ పాండవులకు దైవబలం మానవ బలం
ఎక్కువ గా నున్నది. అందువలననే, అన్ని ఆపదలు

తొలగి పోయాయి. ఇంక ధర్మరాజు హస్తినాపురం లోఉండి మనలను పరిపాలించుగాక" అని అనుకున్నారు.

పాండవులు ద్రౌపదితో, తల్లి కుంతి తో అంతః పురం ప్రవేశించారు. ముందు తాత భీష్మనికి, గురువు ద్రోణునికి, పెద తండ్రి ధృతరాష్ట్రునికి, గాంధారికి నమస్కరించారు. దుర్యోధనాదులతో కలిసి ఆనందంగా కాలం గడుపుతున్నారు. అలా ఐదు సంవత్సరాలు గడిచిపోయాయి.

ఒక రోజు ధృతరాష్ట్రుడు, భీష్మ, ద్రోణ, విదుర, దుర్యోధనాదుల సమక్షంలో, శ్రీకృష్ణుని ఎదుట, పాండవులతో ఇలా అన్నాడు.

"ధర్మరాజా! పాండవులారా! ఇందరి పెద్దల ఎదుట, శ్రీకృష్ణుని సాక్షిగా, మీకు అర్ధరాజ్యం ఇస్తున్నాను. నా తమ్ముడు, పాండురాజు ఐశ్వర్యమంతా స్వీకరించండి" అని అన్నాడు. ధర్మరాజును, అర్ధరాజ్యానికి అభిషిక్తుడిని చేసాడు.

"ధర్మరాజా! నీవు ఖాండవ ప్రస్థాన్ని రాజధానిగా చేసుకొని నీ అర్ధరాజ్యాన్ని జనరంజకంగా పరిపాలించు" అని అన్నాడు. దానికి భీష్మాదులు కూడా అంగీకరించారు. అందరి అనుమతితో, ధర్మరాజు తమ్ములతో, భార్యతో, తల్లితో, ఖాండవ ప్రస్థానికి పయనమయ్యాడు.

శ్రీకృష్ణుడు ఇంద్రుడిని పిలిపించాడు. పాండవులకు రాజధాని నగరం నిర్మించి ఇవ్వమని అడిగాడు. ఇంద్రుడు, దేవశిల్పి మయునికి ఆపని అప్పచెప్పాడు. దేవశిల్పి మయుడు, ఇంద్ర ప్రస్థము అనే విలాసవంతమైన ఒక మహా నగరాన్ని నిర్మించాడు.

వ్యాసుడు, శ్రీకృష్ణుని అనుమతితో ధర్మరాజు, సోదరులు, ద్రౌపదీ సమేతంగా నగర ప్రవేశం చేసాడు. తనకు లభించిన అర్ధ రాజ్యాన్ని జనరంజకంగా పాలిస్తున్నాడు. ధర్మరాజు పట్టాభిషేకం అనంతరం శ్రీకృష్ణుడు ద్వారకానగరానికి వెళ్లిపోయాడు.

ఒకరోజు నారద మహాఋషి ధర్మరాజు వద్దకు

వచ్చాడు. ధర్మరాజు ఆ మహా మునిని సాదరంగా ఆహ్వానించి అతిథి మర్యాదలు చేసాడు.

"మహాత్మా! మా పూర్వ పుణ్యసుకృతము వలన తమరి దర్శనభాగ్యము లభించింది. మేము పునీతులమయ్యాము" అని అన్నాడు.

నారదుడు పాండవులను ఏకాంతముగా పిలిచి "మీరు అన్ని ధర్మాలు తెలిసిన వారు. మీకు తెలియని ధర్మము లేదు. కాని మీకు ఐదుగురికి ద్రాపది ఒకతేభార్య. ఈ వద్దతి లోక విరుద్ధము. శాస్త్రవిరుద్ధము. ఈమె మూలంగా మీలో మీకు విరోధం రాకూడదు. ఇదివరకు, ఒక స్త్రీ వలన సుందోప సుందులు అను రాక్షసులు కొట్టుకొని మృత్యుచెందారు. మీకు ఆ కథ చెపుతాను వినండి.

నికుంభుడు అను వానికి సుందుడు, ఉపసుందుడు అనే ఇద్దరు కుమారులు ఉండే వారు. వారు ఇద్దరూ బ్రహ్మను గూర్చి ఘోర మైన తపస్సు చేసారు. వారికి బ్రహ్మ దేవుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. మీకు ఏమి వరం కావా లో కోరుకోండి అన్నాడు. దానికి

వారు, తమకు కోరిన రూపం ధరించే శక్తి, కోరిన చోటికి వెళ్లే శక్తి, పేరే వాళ్ల చేతిలో చావు లేకుండా వరాన్ని, అసలు ఎవరి వలనా ఎప్పటికి చావు లేకుండా ఉండే వరం కా వా లి అని అడిగారు. దానికి బ్రహ్మదేవుడు, వారికి చావు లేకుండా ఉండే వరం తప్ప మిగిలిన అన్ని వరాలు అనుగ్రహించాడు.

ఆ వరబలంతో వారు చెలరేగి పోయారు. భూలోకంలో ఉన్న బ్రాహ్మణులను, రాజులను, బాధించ సాగారు. వారి బాధ భరించలేక, మునులంతా బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లి వారి బాధ నుండి విముక్తి కలిగించమని పేడుకున్నారు.

దానికి బ్రహ్మదేవుడు ఆలోచించాడు. " వాళ్లు పేరే వాళ్ల చేతిలో చావు లేకుండా వరం అడిగారు కాని, ఒకళ్ల చేతిలో ఒకళ్లు చావ కుండా వరం అడగ లేదుగా" అని ఆలోచించి, విశ్వకర్తను పిలిచి ఒక అందమైన స్త్రీని సృష్టించమన్నాడు. అలాగే అని విశ్వ కర్త ఒక లోకోత్తర సౌందర్యవతిని సృష్టించాడు.

ఆ సుందరి పేరు తిలోత్తమ. ఆ తిలోత్తమ బ్రహ్మ
ముందర నిలబడి తనను సృష్టించిన పని ఏమి? అని
అడిగింది. బ్రహ్మదేవుడు ఆమెకు సుందోప సుందుల
గురించి చెప్పి వారిలో వారికి కలహము పెట్టి,
ఒకరిని ఒకరు కొట్టుకొని మరణించేట్టు చెయ్యి అని
చెప్పాడు.

తిలోత్తమ అలాగే అని భక్తితో బ్రహ్మదేవునికి
ప్రదక్షిణం చేసింది. తిలోత్తమ అందానికి ముగ్ధుడైన
బ్రహ్మ, తిలోత్తమ తనకు ప్రదక్షిణం చేస్తుంటే, తన
తలను నలుదెసలా తిప్పుతూ తిలోత్తమ అందాన్ని
వీక్షించాడు .అప్పటి నుండే బ్రహ్మ చతుర్ముఖు
డయ్యాడు.

తిలోత్తమ అందానికి దేంద్రుడుకూడా
ముగ్ధుడయ్యాడు. ఆ అందం చూడడానికి రెండు కళ్లు
చాలక, ఒళ్లంతా పెయ్యికళ్లు పెట్టుకొని చూచాడు.
అప్పటినుండి, దే వేంద్రుడు సహస్రాక్షుడు అయ్యాడు.

ఆ ప్రకారం అందరినీ మోహితులను చేసిన

తిలోత్తమ, సుందో పసుందుల వద్దకు వెళ్ళింది. తిలోత్తమను చూచి సుందోపసుందులు కామ మోహితులు అయ్యారు. ఇద్దరూ తిలోత్తమను కామించారు. తిలోత్తమ "నాది అంటే నాది" అని చెరి ఒక చెయ్యి వట్టుకొని లాగుతున్నారు. "నువ్వుఎవరిని ప్రేమిస్తున్నావు? చెప్పు?" అని బలవంతం చేసారు.

దానికి తిలోత్తమ "నేను మీలో ఎవరిని ప్రేమించాలో నిర్ణయించుకోవా లంటే, మీలో మీరు యుద్ధం చెయ్యండి. మీలో ఎవరు గెలుస్తారో నేను వా రిని ప్రేమిస్తాను" అని చెప్పింది.

వారిలో విచక్షణా జ్ఞానం నశించింది. ఇద్దరూ ఆ స్త్రీ కోసం ఒకరితో ఒకరు యుద్ధం చేసుకున్నారు. ఇద్దరూ బలవంతులే కాబట్టి ఒకరి చేతిలో ఒకరు చచ్చారు. కాబట్టి ఎంతటి మిత్రులైనా, ఎంతటి ధైర్య వంతులైనా, స్త్రీల కారణంగా విరోధం పొందుతారు" అని చెప్పాడు నారదుడు.

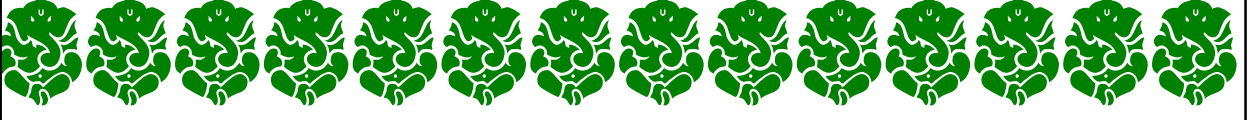
నారదుని మాటలలోని అంతరార్థం గ్రహించారు పాండవులు. వారిలో వారు ఒక నియమం చేసుకున్నారు. ద్రౌపది ఒక్కొరి ఇంటిలో ఒక్కొక్క సంవత్సరము ఉండేటట్టు ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ద్రౌపది ఎవరి ఇంటిలో ఉంటే ఆ ఇంటి పైపు మిగిలిన వారు కన్నెత్తి కూడా చూడకూడదు. పొరపాటున అలా జరిగితే, పన్నెండు నెలలు తీర్థ యాత్రలు చెయ్యాలి. ఆ మాదిరి ఒప్పందం చేసుకొని నార దుని ఎదుట ప్రతిజ్ఞ చేసారు. ఆ ఒప్పందం ప్రకారం నడుచు కుంటున్నారు.

ఒక రోజు, ఒక బ్రాహ్మణుడి గోవును కొందరు దొంగలు ఎత్తుకొని పోయారు. ఆ బ్రాహ్మణుడు ఏడుస్తూ వచ్చి ఆ విషయం అర్జునుని తో చెప్పి ఏడ్చాడు. ఆ దొంగలను దండించి తన గోవును తిరిగి తెచ్చి ఇమ్మని అడిగాడు.

తన ధనుస్సు ఆయుధాగారంలో ఉన్నది. కాని ఆ సమయంలో ధర్మరాజు ద్రౌపదితో ఆయుధా గారంలో ఉన్నాడు. నియమం ప్రకారం పోకూడదు .కాని తప్పదు. బ్రాహ్మణుడి బాధ తీర్చడం ముఖ్యమని

భావించి, అర్జునుడు ఆయుధా గారానికి వెళ్లాడు. తన ధనుస్సును తీసుకొని ఆ దొంగలను చంపి బ్రాహ్మణుడి గోవునుతెచ్చి ఇచ్చాడు. నియమభంగం జరిగింది కాబట్టి వన్నెండు నెలలువ్రతం చెయ్యడానికి నిశ్చయించు కున్నాడు.

ధర్మరాజు దానికి ఒప్పు కోలేదు. "నీవు ఒక బ్రాహ్మణుని కార్యం నిమిత్తం వచ్చావు. ఆ బ్రాహ్మణునికి పేలు చేసావు. కాబట్టి నియమ భంగం కాలేదు" అని అన్నాడు.

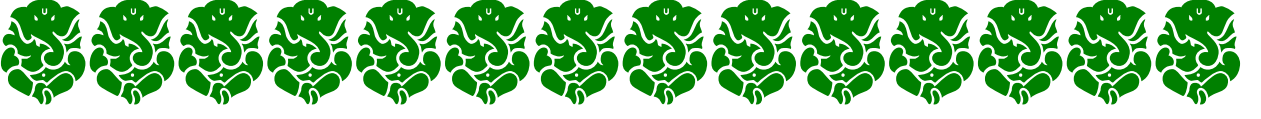

కాని అర్జునుడు "అన్నయ్యా! ఏదో ఒక సాకు చెప్పి ధర్మం తప్పడం భావ్యమా! అందుకని నాకు అనుమతి ఇవ్వండి" అని అడిగాడు. చేసేది లేక ధర్మరాజు సమ్మతించాడు. అర్జునుడు తీర్థయాత్రలకు బయలు దేరాడు.

బ్రాహ్మణులతోనూ, పౌరాణికులతోనూ కలిసి, అర్జునుడు తీర్థయాత్రలకు బయలు దేరాడు. ముందు గంగానదీ తీరానికి చేరుకున్నాడు.

ఒక రోజు, ఉలూచి అనే నాగ కన్యక అర్జునుని చూచి మోహించింది. తన కోర్కె తీర్చమని బలవంతం చేసింది.

అర్జునుడు ఉలూచిని చూచి "నీవు ఎవ్వరవు? నా మీద ఎందుకు మోహం పెంచుకున్నావు" అని అడిగాడు.

"నేను ఉలూచి అను నాగ కన్యకునిన్ను మోహించాను. నా కోర్కె తీర్చు" అని అడిగింది.

"నా అన్న గారి ఆదేశానుసారము నేను తీర్థ యాత్రలు చేస్తున్నాను. బ్రహ్మచర్య వ్రతములో ఉన్నాను. నీ కోరిక ఎలా తీర్చగలను?" అని అన్నాడు అర్జునుడు.

"మీ గురించి నాకు అంతా తెలియును. కాని నా కోర్కె తీర్చకుంటే నేను ప్రాణ త్యాగం చేసుకుంటాను. మీరు ఎన్ని దానాలు, ధర్మాలు చేసినా ఆ పాపం పోదు. కాబట్టి నా కోరిక తీర్చండి. దీని వల్ల మీకు వ్రత భంగం కాదు" అని అడిగింది.

చేసేది లేక అర్జునుడు ఉలూచితో నాగ లోకం వెళ్లాడు. ఆ రాత్రి ఉలూచితో గడిపాడు. ఫలితంగా ఉలూచి గర్భవతి అయింది. ఇరావంతుడు అనే కుమారుడు జన్మించాడు.

తదుపరి, అర్జునుడు, గయ, గంగా సాగర నంగమం, వెయిదలైన క్షేత్రాలను దర్శిస్తూ, మణిపూరము అనే నగరానికి వెళ్లాడు. ఆ దేశపు రాజు పేరు చిత్రాంగదుడు. ఆయన ఆతిథ్యాన్ని స్వీకరించాడు. ఆయన కూతురు చిత్రాంగదను ప్రేమించాడు.

"అర్జునా! నా కుమార్తెను నీకు ఇచ్చి పెళ్లి చెయ్యడానికి నాకు ఎలాంటి అభ్యంతరం లేదు. కాని ఈశ్వరుడి అనుగ్రహం వలన మా వంశంలో ఒక్కొక్కరికి ఒక్క మగ సంతానం మాత్రం కలుగుతుంది. కాని నాకు మాత్రం ఈ కన్య పుట్టింది. అందు వల్ల నా రాజ్యానికి వారసుడు లేడు. అందుకని, ఆ కన్యకు పుట్టబోయే మగసంతతి నా వంశ కరుడు కావాలి. దీనికి నీవు ఒప్పుకుంటే నా కుమార్తెను నీకు ఇచ్చి

పెళ్లి చేస్తాను" అని అన్నాడు.

దానికి అర్జునుడు అంగీకరించాడు.
చిత్రాంగదను పెళ్లి చేసుకున్నాడు. చిత్రాంగదకు బబ్రు
వాహనుడు అనే కుమారుడు కలిగాడు.

అర్జునుడు అక్కడినుండి ద్వారకా నగరానికి
బయలు దేరాడు.

"అక్కడ శ్రీకృష్ణుని చూడవచ్చును. శ్రీ కృష్ణుని
చెల్లెలు సుభద్ర లోకోత్తర సౌందర్యవతి అని ప్రతీతి.
సుభద్రను చూడవచ్చును. శ్రీకృష్ణుని దయ ఉంటే
సుభద్రను పెళ్లి చేసు కోవచ్చును" అని మనసులో
అనుకొన్నాడు అర్జునుడు.

యాదవులకు సన్యాసులు అంటే ఎంతో భక్తి
గౌరవము. అందువల్ల తాను కూడా ఒక
కపటసన్యాసిగా మారి పోయాడు. సన్యాసి పేషంలో
ద్వారకా నగరం పరిసరాలు చేరుకున్నాడు. శ్రీకృష్ణుని
భక్తితో మనసులో ధ్యానించాడు. అర్జునుని
ఆగమనాన్ని తెలుసు కొని శ్రీకృష్ణుడు అర్జునుని వద్దకు

వచ్చాడు. క్షేమ సమాచారాలు అడిగాడు. అర్జునునికి తన చెల్లెలు సుభద్రమీద అనురాగం ఉన్నదని గ్రహించాడు. అర్జునుని తనతోపాటు ద్వారకా నగరానికి తీసుకుని వెళ్ళాడు. రైవతకాద్రి గుహలో అర్జునుని ఉంచాడు.

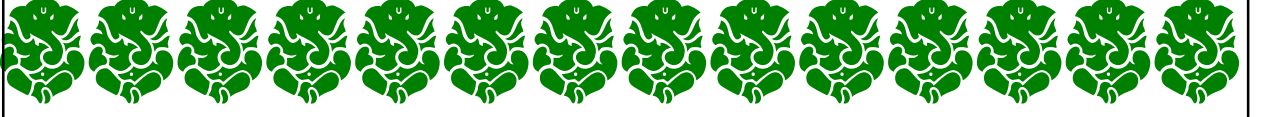
తాను మాత్రం ద్వారకకు వెళ్లి రైవతక మహోత్సవాన్ని జరపాలని పురజనులను ఆదేశించాడు. అందరూ రైవతకాద్రికి బయలు దేరారు. శ్రీకృష్ణుడు కూడా తన భార్యలతో ఆ మహోత్సవాన్ని తిలకించడానికి రైవతకాద్రికి బయలుదేరాడు. అతని వెంట సారణుడు, సాత్యకి, అక్రూరుడు, ఉగ్రసేనుడు, ఉద్ధవుడు మొదలగు వారు వెళ్లారు. అన్నయ్య వెంట సుభద్ర కూడా రైవతకాద్రికి బయలుదేరింది.

సుభద్ర కూడా తన మనసులో అర్జునుని భర్తగా తలచింది. కాని సుభద్ర అప్పటి దాకా అర్జునుని చూడలేదు. ఎలా ఉంటాడో అని కలలు కంటూ ఉంది.

అందరూ రైవతకాదికి ప్రదక్షిణం చేసి పూజలు చేసారు. ఆ సమయంలో అర్జునుడు సుభద్రను చూచాడు. అతని మనస్సు చలించింది.

అది చూచి శ్రీకృష్ణుడు "స్వామీ! తమరు నన్యానులు. అందరినీ అమ్మాయిలను అలా చూడరాదు" అని అన్నాడు. అర్జునుడు సిగ్గుపడ్డాడు.

"అర్జునా! నీకు నా చెల్లెలు సుభద్ర మీద మనసు ఉందని నాకు తెలియును. నీ కోర్కెను దేవకీ వసుదేవులకు చెప్పి సఫలము చేస్తాను." అని పలికాడు.

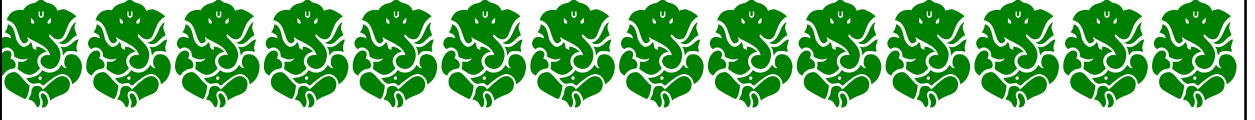

బలరాముడు కూడా అక్కడకు వచ్చాడు. అర్జునుని నిజమైన మునీశ్వరుడు అనుకొని ఆయనకు నమస్కరించాడు.

"స్వామీ, తమరు ఇక్కడే ఉండి తమరి చాతుర్మాస్య వ్రతాన్ని నిర్విఘ్నంగా కొనసాగించండి" అని అర్థించాడు. దానికి అర్జునుడు సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు.

బలరాముడు సుభద్రను అర్జునునికి సేవలు చెయ్యడానికి నియోగించాడు. అర్జునుడు ద్వారకలో క్షేమంగా ఉన్నాడని శ్రీకృష్ణుడు ఇంద్రప్రస్థానికి వార్త పంపాడు.

అర్జునుని హావభాలు, అందచందాలు చూచి నిజంగా అర్జునుడే అని అనుమానం కలిగింది సుభద్రకు. తన అనుమానం నివృత్తి చేసుకో వాలని అనుకుంది.

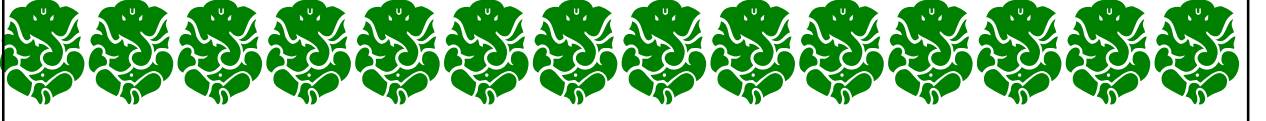

ఒక రోజు అర్జునుని చూచి "స్వామీ! తమరు ఎన్నో పుణ్య క్షేత్రాలు దర్శించారు కదా! మా బావ అర్జునుడు తమరికి కనిపించాడా" అని అమాయకంగా అడిగింది సుభద్ర.

అర్జునుడు ఇంక విషయం దాచి ప్రయోజనం లేదనుకున్నాడు. "నేనే అర్జునుడను" అని యతి రూపం తీసి యదార్థ రూపంలో కనిపించాడు. సుభద్ర ఆనందానికి అవధులు లేవు. తన చిరకాల కోరిక నెరవేరినందుకు సిగ్గుతో పులకించిపోయింది.

అర్జునుడు సుభద్రను గాంధర్వవిధిని వివాహం చేసుకుందా మన్నాడు. కాని సుభద్ర ఒప్పుకోలేదు.

"నన్ను మీకు ఇవ్వడానికి మా వాళ్లు సిద్ధంగా ఉన్నారు. వా రే మన వివాహం జరిపిస్తారు" అని అంతఃపురానికి వెళ్లింది.

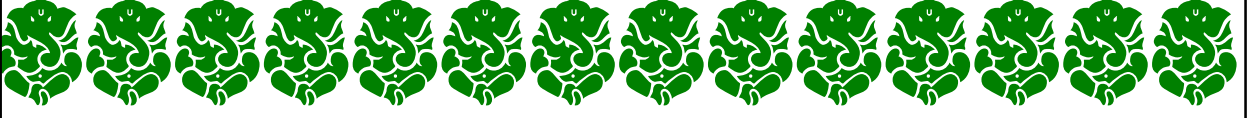

శ్రీకృష్ణునినికి ఈ విషయం తెలిసింది. దేవకీ వసుదేవులకు, ఇతర యాదవులకు ఈ విషయం చెప్పి వారిని సుభద్రార్జునుల వివాహానికి ఒప్పించాడు. శివ పూజలు చేయాలని బలరాముడిని, ఇతర యాదవులను అంతర ద్వీపానికి పంపాడు. తాను కూడా వారితో వెళ్లి నట్లు వెళ్లి మరల ద్వారకకు తిరిగి వచ్చాడు.

శ్రీకృష్ణుడు దేవేంద్రుడిని పిలిపించాడు. అందరి సమక్షంలో సుభద్రార్జునుల వివాహం వైభవంగా జరిగింది. ఇంద్రుడు తన కుమారుని పెళ్లికి ఎన్నో కానుకలు ఇచ్చాడు.

"అర్జునా! నీవు సుభద్రను తీసుకొని బంగారు రథం ఎక్కి ఇంద్రప్రస్థము వెళ్లుము". అని చెప్పి తాను కూడా ఏమీ ఎరుగనట్టు మరల అంతర ద్వీపానికి వెళ్లాడు.

అర్జునుడు బంగారురథం మీద సుభద్రను తీసుకొని వెళుతుంటే ద్వారపాలకులు చూచారు. వారికి సుభద్ర అర్జునుల వివాహ విషయం తెలియదు. కాబట్టి ఎవరో వీరుడు సుభద్రను తీసుకొని పోతున్నాడు అనుకొని అర్జునుని అడ్డగించారు. అర్జునుడు సుభద్రకు రథము పగ్గాలు ఇచ్చాడు. తాను యాదవ వీరులతో యుద్ధంచేశాడు. వారిని ఓడించాడు. యాదవ వీరులు ఈ విషయాన్ని వెంటనే బలరాముడికి తెలిపారు.

బలరాముడు యాదవులనందరిని సమాపే శ వరిచాడు. యాదవ వీరులంతా కోవంతో ఊగిపోయారు. "వెంటనే పోయి, అర్జునుని మీద యుద్ధం చేసి, సుభద్రను తీసుకొని వద్దాము" అని అనుకొన్నారు.

వారిని శాంతపరిచి, బలరాముడు శ్రీకృష్ణునితో
"కృష్ణా! నీకు తెలియకుండా అర్జునుడు సుభద్రను
తీసుకొని వెళ్లాడా?" అని అడిగాడు.

"అన్నయ్యా! అర్జునుడు తన మేన మరదలిని
వివాహమాడి తీసుకొని వెళ్లాడు. అది తప్పా!
ద్రోణాచార్వుని శిష్యుడు అర్జునుని జయించడం అంత
సులభమా! అతని పరాక్రమము తమరు స్వయంవర
సమయమున చూడలేదా! " అని అన్నాడు.
బలరాముడు ఏమీ చెయ్యలేక పోయాడు.

అక్కడ అర్జునుడు సుభద్రతో ఇంద్రప్రస్థము
చేరాడు.

"సుభద్రా! మనం ఇలా వెళితే ద్రౌపది
మనలను చూచి పరుషంగా మాట్లాడుతుంది.
అందుకని, ముందు నువ్వు వెళ్లి ద్రౌపదిని, నీ అత్త
గారు కుంతిని పరిచయం చేసుకొని వారి
అభిమానాన్ని సంపాదించు" అని చెప్పి సుభద్రను
కొంతమంది గోప బాలికతో అంతఃపురానికి పంపాడు.

సుభద్ర అంతఃపురానికి వెళ్లి ముందు కుంతికి తరువాత ద్రౌపదికి నమస్కరించింది. వారి దీవనలు పొందింది. తరువాత అర్జునుడు నగర ప్రవేశం చేసాడు. అన్నలకు, కుంతికి నమస్కరించి వారి దీవనలు తీసుకున్నాడు.

తరువాత, వసుదేవుడు, బలరామ కృష్ణులు అర్జునునికి అంతు లేని కానుకలు తీసుకొని వచ్చారు. ధర్మరాజు యదుప్రముఖులకు నమస్కరించి వారి దీవనలు తీసుకున్నాడు. అందరూ ఆనందంగా ఒకరిని ఒకరు అభినందించుకున్నారు.

సుభద్ర గర్భం ధరించి. లోకోత్తర పరాక్రమ వంతుడైన అభిమన్యునికి జన్మనిచ్చింది. అభిమన్యుడు ధౌమ్యుని వద్ద వేదవేదాంగాలు అభ్యసించాడు. తండ్రి అర్జునుని వద్ద అస్త్ర, శస్త్ర విద్యలు అభ్యసించాడు.

పాండవులకు ద్రౌపది వలన ప్రతివింధ్యుడు, శ్రుతసోముడు, శ్రుతకీర్తి, శతానీకుడు, శ్రుతసేనుడు, అను ఐదుగురు ఉపపాండవులు జన్మించారు.

తరుత ఒకరోజు అర్జునుడు కృష్ణుని చూచి
"బావా! ఇక్కడ ఎండలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. మనం
మంచి వన ప్రాంతాలకు వెళ్లి అక్కడ సరాదాగా
గడుపుదామా!" అని అన్నాడు. కృష్ణుడు "సరే"
అన్నాడు. అందరూ ఖాండవ వన సమీపములో ఉన్న
అడవికి వెళ్లారు.

వారు అక్కడ విహరిస్తుండగా, ఒక రోజు
అగ్నిదేవుడు బ్రాహ్మణ వేషంలో వారి వద్దకు వచ్చాడు.
కృష్ణా ర్జునులు ఆ బ్రాహ్మణుడికి అర్ఘ్య పాద్యదులు
ఇచ్చి సత్కరించారు.

"అయ్యా నాకు బాగా ఆకలిగా ఉన్నది. తమరు
భోజనం పెట్టగలరా!" అని అడిగాడు అగ్నిదేవుడు.

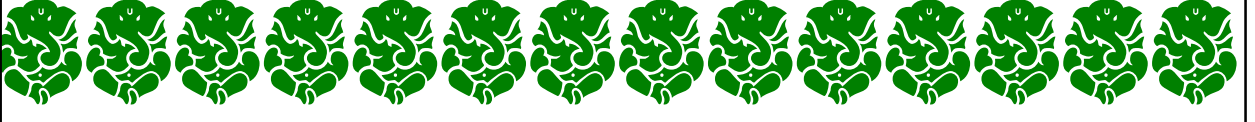
"మీకు ఏది ఇష్ట మో చెప్పండి పెడతాము" అని
అన్నారు కృష్ణార్జునులు.

అప్పుడు అగ్నిదేవుడు తన నిజ స్వరూపమును
చూపి "నేను అగ్నిదేవుడను. నేను ఆ ఖాండవ వనాన్ని

దహించాలి. కాని ఇంద్రుడు అడ్డుపడుతున్నాడు. ఇంద్రుడి మిత్రుడైన తక్షకుడు ఆ వనంలో ఉన్నాడు. అతనిని రక్షించడానికి ఇంద్రుడు నాకు అడ్డుపడుతున్నాడు. తమరు, ఇంద్రుడు కలిగించే ఆటంకాలు తొలగిస్తే నేను ఖాండవ వనాన్ని నిరాటంకంగా భుజిస్తాను." అని అన్నాడు.

అప్పుడు అర్జునుడు అగ్నిదేవునితో "అయ్యా! నీకు ఈ ఖాండవ వనం దహించాలని ఎందుకు కోరిక కలిగింది?" అని అడిగాడు. దానికి అగ్నిదేవుడు ఇలా చెప్పాడు.

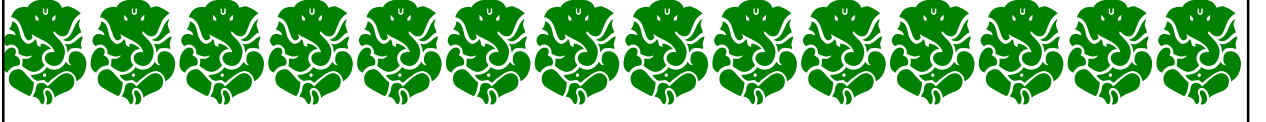

"శ్వేతకి అనే రాజర్షి సత్ర యాగాన్ని చెయ్యడానికి సంకల్పించాడు. అది 100 సంవత్సరాలు జరిగే యజ్ఞం. ఏ ఋత్తిక్కు దానికి ఒప్పుకోలేదు. అప్పుడు శ్వేతకి ఈశ్వరుని గూర్చి ఘోర తపస్సు చేశాడు. ఈశ్వరుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు.

"దేవా! నేను 100 సంవత్సరాలపాటు జరిగే సత్రయాగం చెయ్య సంకల్పించాను. నువ్వు నాకు ఋత్విక్కుగా ఉండాలి" అని అడిగాడు.

దానికి ఈశ్వరుడు "శ్వేతకీ! యజ్ఞాలు చేయించేపని బ్రాహ్మణులది. అందుకని నీకు దుర్వాసుని యాజ్ఞకునిగా నియమిస్తున్నాను. నీవు 100 సంవత్సరాలు ఎడతెగని నేతి ధారతో యజ్ఞము చేసి అగ్ని దేవుని తృప్తిపరచుము" అని అంతర్ధానం అయ్యాడు.

ఆ ప్రకారం శ్వేతకీ సత్రయాగం చేసాడు. అప్పుడు తాగిన నేతితో నాకు జీర్ణ శక్తి తగ్గింది. మహా వ్యాధిగా మారింది. ఖాండవ వనంలో ఉన్న ఓషధులు సేవిస్తేగాని ఈ వ్యాధితగ్గదు అని బ్రహ్మదేవుడు చెప్పారు. అందుకని ఖాండవ వనాన్ని దహించాలని కోరికగా ఉంది" అని అన్నాడు అగ్నిదేవుడు.

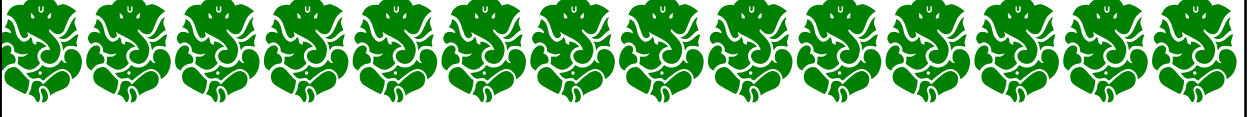

అప్పుడు అర్జునుడు అగ్నిదేవునితో "అగ్నిదే వా ! మావద్ద అస్త్రములు, శస్త్రములు ఉన్నవి. కాని వాటిని ప్రయోగించడానికి తగిన ధనుస్సు, రథము వ్రస్తతము మా వద్ద లేవు. అందుకని ఆలోచించుచున్నాము" అని అన్నాడు.

అప్పుడు అగ్నిదేవుడు వరుణుని ధ్యానించాడు.

వరుణుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. "వరుణా! నీకు బ్రహ్మ దేవుడు ఇచ్చిన ధనుస్సు, అమ్ములపాది, రథాన్ని అర్జునునికి ఇమ్ము. అలాగే, చక్రాన్ని, గదను శ్రీకృష్ణునికి ఇమ్ము" అని చెప్పాడు.

అప్పుడు, వరుణుడు గాండీవము అనే ధనుస్సును, అక్షయ తూణీరములను, కపిధ్వజముతో కూడిన రథమును అర్జునునికి ఇచ్చాడు. అలాగే, సుదర్శనము అనే చక్రాయుధాన్ని, కౌశ్ఠాదకి అనే గదను శ్రీకృష్ణునికి ఇచ్చాడు.

"కృష్ణార్జునులారా, ఈ గాండీవము, అక్షయ తూణీరము, చక్రము, గద లను ప్రయోగించి, నాకు రక్షణ కల్పించండి." అని అడిగాడు అగ్నిదేవుడు.

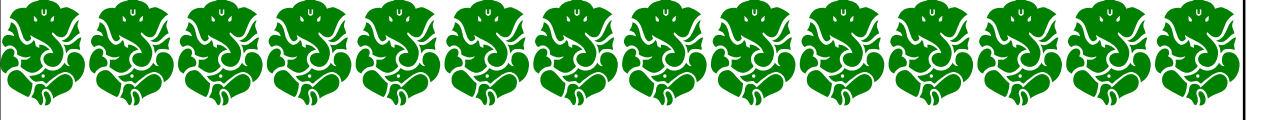

"అగ్నిదేవా! ఇంక నీకేమీ భయము లేదు. నువ్వు ఖాండవ వనమును దహింపుము" అన్నాడు అర్జునుడు.

రెట్టించిన ఉత్సాహంతో అగ్నిదేవుడు ఖాండవ వనాన్ని దహిస్తున్నాడు. ఖాండవ వనానికి ఇరుపై పు

లా కృష్ణార్జునులు నిలబడ్డారు. ఖాండవ వన రక్షకులు అడ్డగించగా అర్జునుడు వారిని చంపాడు. ఖాండవ వనంలో ఉన్న జంతువులు, పక్షులు, పాములు, అన్ని ప్రాణులు అగ్నిజ్వాలలో పడి మరణించసాగాయి..

ఇది చూచి దేవతలంతా దేవేంద్రుని వద్దకు వెళ్లారు. ఖాండవ వన దహనాన్ని గురించి చెప్పారు. దేవేంద్రుడు అదిరి పడ్డాడు. వెంటనే తన మిత్రుడు తక్షకుని కాపాడాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఉరుములతో, మెరుపులతో కుంభవృష్టి కుర వాలని మేఘాలను ఆజ్ఞాపించాడు.

ఇంద్రుడు కురిపించే కుంభవృష్టి ఖాండవ వనం మీద పడకుండా అర్జునుడు తన బాణాలతో ఒక కప్పు నిర్మించాడు.

అగ్నిదేవుని జ్వాలలనుండి రక్షించుకోడానికి తక్షకుని కుమారుడైన అశ్వసేనుడు అనే సర్పము తన తల్లితోక పట్టుకొని ఆకాశంలో పరుగెత్తుతున్నాడు. ఇది చూచి అర్జునుడు అశ్వసేనుని తన బాణాలతో కొట్టాడు.

ఇది చూచి మహేంద్రుడు అర్జునుని మీద
మోహినీ మాయను ప్రయోగించి అశ్వసేనుని అతని
తల్లిని కాపాడాడు. తక్షకునికి ఏమయినదోనని
భయపడ్డాడు. అర్జునునితో యుద్ధం చేసాడు.
ఇద్దరికి ఘోర యుద్ధం జరిగింది. దేవేంద్రుడు తన
కుమారుని బలపరాక్రమాలకు సంతోషించాడు. కాని
తక్షకుని కాపాడడానికి వారితో ఘోరయుద్ధం
చేస్తున్నాడు. ఇంతలో ఆకాశవాణి ఇలా పలికింది.

"దేవేంద్రా! వీరు భూమి మీద అవతరించిన
నరనారాయణులు. వీరిని జయించడం నీకు
సాధ్యంకాదు. తక్షకుడు ఇక్కడ లేడు. ఎప్పుడో
తప్పించుకొని కురుక్షేత్రం వెళ్లాడు." అని పలికింది.
ఇది విని దేవేంద్రుడు తన సేనలతో తిరిగి
దేవలోకానికి వెళ్లిపోయాడు.

ఇంతలో నముచి అనే రాక్షసుని తమ్ముడు,
మయుడు అను వాడు ఆ మంటలలో చిక్కుకొని
బయటకు రాలేక అర్జునుని శరణు జొచ్చాడు. అలా
మయుడు, అశ్వసేనుడు, మందపాలుని కుమారులు
నలుగురు శార్ఙ్గేకులు తప్పించుకున్నారు.

ఈ కథ వింటున్న జనమేజయుడు వైశం
పాయనునితో ఇలా అన్నాడు "మహాత్మా!
మందపాలుడు ఎవరు? అతనికుమారులు ఎలా
తప్పించుకున్నారు?" అని అడిగాడు. వైశంపా
యునుడు ఇలా చెప్పసాగాడు.

పూర్వం మందపాలుడు అనే మహాముని
బ్రహ్మచర్యం పాటించి ఎంతో నిష్ఠగా
తపస్సుచేశాడు. కాని సంతానం లేనందువల్ల
పుణ్యలోకాలు పొందలేక పోయాడు. త్వరగా
సంతానం పొందడానికి ఒక పక్షిగా పుట్టాడు.
ఆడపక్షి అయిన జరితతో సంభోగించాడు.
నలుగురు కొడుకులను కన్నాడు. వారంతా
ఖాండవ వనంలో ఉన్నారు.

అగ్నిదేవుడు ఖాండవ వనాన్ని దహించపోయే
ముందు తన కుమారులను రక్షించమని
ప్రార్థించాడు మందపాలుడు. అగ్నిదేవుడు సరే
అన్నాడు. మందపాలుడు తన కొడుకుల దగ్గర
ఉన్నాడు.

ఇంతలో మంటలు దగ్గరకు వస్తున్నాయి.
మందపాలుడు కొడుకులను భూమిలో ఉన్న
కలుగులో దాక్కోమన్నాడు.

"తండ్రీ! కలుగులో దా క్కుంటే ఎలుకలు
మమ్మల్ని తినేస్తాయి. ఇక్కడ ఉంటే పవిత్రుడైన అగ్నికి
ఆహుతి అవుతాము. ఇదే మంచిది కదా" అని
అన్నాయి. "సరే" అని మందపాలుడు, జరిత పైకి
ఎగిరి పోయారు.

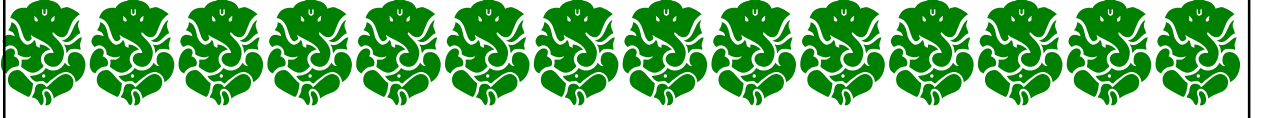
నలుగురు శార్జీకులు వేదపఠనం చేస్తూ
మాకు అభయం ఇమ్మని ప్రార్థించారు. అగ్ని దేవుడు
ఇది విన్నాడు. వీరు మందపాలుని కుమారులు అని
గుర్తు పట్టాడు. మందపాలునికి ఇచ్చి మాట ప్రకారం
ఆ చెట్టును వదలి పక్కనుండి వెళ్లి పోయాడు.

అలా మందపాలుని కుమారులు బతికారు.
మందపాలుడు కూడా తన కుమారులు బతికి
ఉన్నారని తెలుసుకొని సంతోషంగా పుణ్యలోకాలకు
వెళ్లాడు.

అగ్నిదేవుడు నిర్విఘ్నంగా ఖాండవవన దహనం పూర్తిచేశాడు. తన రోగం పోగొట్టు కున్నాడు. తనకు సహాయం చేసిన కృష్ణార్జునులను దీవించాడు.

మహేంద్రుడు కూడా తన కుమారుని శౌర్యపరాక్రమాలకు సంతోషించి అర్జునునికి ఆగ్నేయాస్త్రము, వారుణాస్త్రము, వాయువ్యాస్త్రము ఇచ్చాడు.

కృష్ణార్జునులు కూడా, ఖాండవ వనంలో పరిచయం అయిన మయుని వెంటపెట్టుకొని ఇంద్రప్రస్థానికి వెళ్లారు. జరిగినది అంతా చెప్పి మయుని ధర్మరాజుకు పరిచయం చేసాడు. అంతా సుఖంగా ఉన్నారు.

మహాభారతము

ఆది పర్వము అష్టమాశ్వాసము సమాప్తము.

ఆది పర్వము సంపూర్ణము.

ఓం ఓం ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

హరి ఓం తత్సత్.

